

Rasku

15.3.2006

Ammatillinen koulutus on yhä useammalle nuorelle kiinnostava koulutusvaihtoehto

Ammatillinen koulutus on yhä useammalle nuorelle kiinnostava koulutusvaihtoehto ja mielikuvat ammatillisesta koulutuksesta ja sen tuottamasta osaamisesta ovat parantuneet osoittaa opetusministeriön teettämä tutkimus, jossa selvitettiin nuorten ja työnantajien mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta. Tutkimus toteutettiin vuodenvaihteessa 2006 - 2007 syvähaastatteluilla, puhelin- ja Internet-kyselyllä, joihin osallistui kaikkiaan yli tuhat nuorta ja työelämän edustajaa.

Nuoret pitävät ammatillista koulutusta hyvänä tienä työelämään

Tutkimustulosten perusteella ammatilliset opinnot koetaan hyväksi vaihtoehdoksi niille, jotka ovat enemmän "tekijöitä" kuin "lukijoita". Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevilla tai ammatillisesta koulutuksesta kiinnostuneilla on selkeät ammatilliset tavoitteet. He eivät halua hukata aikaa turhaan, jos unelma-ammatti on jo selvillä. Tärkein kriteeri opiskelupaikkaa valittaessa on ala, joka itseä kiinnostaa. Kiinnostavaa alaa piti tärkeänä 95 % yhdeksäsluokkalaisista ja 94 % ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista.

Ammatillisessa koulutuksessa olevilla on kova halu työelämään: jopa 82% piti työtä kiinnostavampana kuin opiskelua. Tärkeinä kriteereinä opiskelupaikkaa valittaessa oli halu saada nopeasti hyvä ammatti ja päästä työelämään. Nuoret ajattelevat myös tulevaisuuttaan ja työllistymistään: 86 %:lle ammattiin opiskelevista oli tärkeää valita ala, jolta saa helposti töitä eikä jää työttömäksi. Myös 85 % yhdeksäsluokkalaisista piti tätä tärkeänä.

Lukion valinneista 37 % oli ollut kiinnostunut myös muista koulutusvaihtoehdoista. Osa lukiolaisista tähtäsi selkeästi yliopistokoulutusta vaativaan ammattiin, mutta suuri osa valitsi lukion sillä perusteella, ettei vielä tiennyt, mitä haluaa tehdä. Kaksoistutkintoa, jossa suoritetaan yhtä aikaa ammatillinen tutkinto ja ylioppilastutkinto, piti kiinnostavana vaihtoehtona puolet lukiolaisista.

Yksi tärkeä ammatillisen koulutuksen positiivisia mielikuvia edistänyt asia ovat parantuneet jatko-opintomahdollisuudet. Aikaisemmin ainoastaan lukio avasi ovet korkeakouluihin, mutta nykyisin lähes kaikki nuoret tietävät, että myös ammatillisten opintojen jälkeen voi jatkaa korkeakouluun. Ammatillisessa koulutuksessa olevista haastatelluista noin neljännes aikoikin käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen ja jatkaa ammattikorkeakouluun tai yliopistoon.

Koulutusvalinnat tehdään itsenäisesti vanhempien mielipidettä kuunnellen

Tutkimuksen mukaan nuorilla tuntuu olevan riittävästi tietoa valintojensa pohjaksi. Haastatelluista yhdeksäsluokkalaisista, jotka aikovat jatkaa opiskelua peruskoulun jälkeen, vain 15 % oli kaivannut lisää tietoa. Eniten tietoa saadaan opinto-ohjaajalta (64 %) tai koulusta yleensä (43 %). Erityisesti erilaiset tutustumiskäynnit koettiin hyödylliseksi. Muita tiedonlähteitä olivat kaverit, vanhemmat ja Internet, jotka kaikki saivat noin kymmenen prosentin kannatuksen.

Tutkimuksen perusteella nuoret tekevät koulutusvalintapäätöksen itsenäisesti. Kavereiden tai esimerkiksi opinto-ohjaajien mielipiteellä näyttäisi olevan melko vähän vaikutusta opiskelupaikan valintaan. Sen sijaan vanhemmilla on edelleen

Rasku

15.3.2006

vaikutusvaltaa nuorten tulevaisuuden suunnitelmiin. Näin oli erityisesti yhdeksäsluokkalaisilla, joista 44 % piti vanhempien mielipidettä tärkeänä opiskelupaikkaa valittaessa. Vanhempien asenteet ovat edelleen lukiota arvostavia. Monille vanhemmille lukio on edelleen ainoa selkeä tie "hyvään ammattiin". Ammatillisen koulutuksen jälkeiset jatko-opintomahdollisuudet eivät ole kovinkaan tuttuja vanhemmille.

Ammattiin opiskelevat ovat tyytyväisiä opiskelupaikkaansa

Ammatillisessa koulutuksessa olevat haluavat myös menestyä. Lähes kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että opiskelu on tulevaisuuden kannalta tärkeää. Ammatillisessa koulutuksessa olevista jopa 95 %:lle oli tärkeää menestyä opinnoissaan hyvin.

Tutkimustuloksien perusteella ammatillisissa oppilaitokset ovat laadukkaita opiskelupaikkoja. Niiden opiskelijoista peräti 96 % oli tyytyväinen opiskelupaikkaansa. Yhdeksän kymmenestä myös piti opiskelua kiinnostavana. Erityisesti kiiteltiin sitä, että teoriaa ja käytäntöä on sopivassa suhteessa ja oppimaansa pääsee kokeilemaan käytännössä. Työssäoppimisyksöt ovat nuorten mielestä ammattiin opiskelun tärkein suola. Niillä päästään siirtämään teoriaa käytäntöön, saadaan konkreettista palautetta ja luodaan arvokkaita suhteita työelämään. Ammatillisissa oppilaitoksissa viihdytään myös muuten: siellä opiskelevista 85 %:n mielestä koulunkäynti oli mukavaa. Viihtymistä edesauttaa se, että tutkimukseen haastatelluista ammatillisessa koulutuksessa olevista 89 % oli päässyt opiskelemaan ensisijaiseen valintaansa.

Yritysten henkilöstöpäättäjistä ammatillinen koulutus on laadukasta ja käytännönläheistä

Tutkimukseen haastateltiin myös yrityksissä henkilöstöasioista vastaavia päättäjiä. Heillä oli yleisesti ottaen ammatillisesta koulutuksesta positiivinen kuva: 85 % piti ammatillista koulutusta laadukkaana. Erityisesti kiiteltiin koulutuksen käytännönläheisyyttä ja oppimista käytännön työssä. Lähes kaikki päättäjät (97 %) olivat sitä mieltä, että tulevaisuudessa työmarkkinoilla tulee olemaan pulaa nimenomaan käden taitajista. 82 % aikoi lähiaikoina rekrytoida ammatillisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä yritykseensä.

Vaikka suurin osa (80 %) katsoi ammatillisen koulutuksen suorittaneiden osaamisen vastaavan työelämän vaatimuksia, tämä oli myös seikka, jota kohtaan esitettiin eniten kritiikkiä. Yrityspäättäjien mielestä tulevaisuuden suurin haaste onkin kohdistaa koulutusta työelämän tarpeiden mukaisesti. Toisaalta odotukset ammattioppilaitoksista valmistuvia kohtaan olivat realistiset: heiltä odotettiin alan perustaitoja. Ammattimiehen tasolle taitojen nähdään kehittyvän vasta työelämässä saadun kokemuksen myötä.

Mielikuvatutkimuksen tavoitteet ja toteutus

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää suhtautumista ja asenteita toisen asteen ammatillista koulutusta kohtaan. Lisäksi pyrittiin saamaan tietoa siitä, miten ammatillisen koulutuksen kiinnostavuutta voitaisiin lisätä. Tutkimuksen toteuttivat IROResearch Oy ja Viestintä Oy Viisikko opetusministeriön toimeksiannosta joulukuussa 2006 – tammikuussa 2007. Kohderyhmänä olivat 9. luokalla opiskelevat nuoret, ammatillisissa oppilaitoksissa toista vuotta opiskelevat nuoret

Rasku

15.3.2006

sekä yli kymmenen työntekijän yritysten henkilöstöasioista vastaavat päättäjät. Tutkimuksessa toteutettiin kvalitatiivinen syvähaastattelu/parihaastattelu 52 vastaajalle pääkaupunkiseudulla, Savonlinnassa ja Raumalla. Lisäksi tehtiin tietokoneavusteinen puhelinhaastattelu 900 nuorelle ja 100 yrityspäättäjälle ympäri Suomen. Puhelinhaastattelussa mukana oli myös lukiolaisia, joille esitettiin lyhennetty kysymyssarja koskien opiskelupaikan valinnan perusteita ja yleistä tietämystä koulutuksesta. Syvähaastatteluihin osallistui myös yläasteiden opintojenohjaajia.